

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΟΤΕΡΑ (Ι).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

‘Ο Ὑπάτος καὶ ὁ ποιητής. ‘Ο Ναπολέον μετρη-
γισμένος. Προφητεία περὶ τῆς αὐτοκρα-
τορίας αὐτοῦ.

Ὁ Ναπολέον, ἅμα ἀναδειχθεὶς ἰσόβιος τῆς Γαλ-
λίας Ὑπάτος, ἐφρόντισε νὰ περιστοιχηθῇ ὑπὸ ἀν-
δρῶν δυναμένων νὰ κραταιώσωσι τὴν ἐξουσίαν
του, δὲν ἐλησμόνησε τὴν τάξιν τῶν μεγάλων
τεχνιτῶν καὶ τῶν πεπαιδευμένων ἐν γένει, διότι
ἐφρόνει ὅτι ἡ εὐφυΐα ἐπικουρεῖ διαρκέστερον εἰς τοὺς
ἡγεμόνας, ἐπενεργοῦσα σκοπίμως ἐπὶ τῆς κοινῆς
γνώμης. Οἱ δειπνοὶ λοιπὸν τοῦ Ὑπάτου ἦσαν ἀνοι-
κτοὶ εἰς εὐὺποληπτοτέρους τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ἄλ-
λης παιδείας θιασώτας, αὐτὸς δὲ ἡγάπα νὰ ἀνοίγῃ
φιλολογικὰς τε καὶ ἐπιστημονικὰς ὁμιλίαις, καὶ
μετὰ τὸν δειπνὸν δεξιούμενος ὅτε μὲν τοῦτον, ὅτε
δ' ἐκεῖνον, περιεπάτει εἰς τὸν κήπον, καὶ διὰ βρα-
χυτάτων λόγων ἐπειθε σχεδὸν πάντας οἰκειούμενος
αὐτοὺς εἰς τοὺς σκοποὺς του.

Μόνος ὁ ποιητής Ducis δὲν ἦτο προσκεκλημένος
εἰς τὸν δειπνὸν τοῦ Ὑπάτου, κληθεὶς δὲ μίαν τῶν
ἡμερῶν, ἐπορεύθη μετ' ἄλλου τινὸς προσκεκλημέ-
νου, λέγων·

— Γνωρίζομεν, φίλε, τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ
Ὑπάτου, ἃς ἰδωμεν τώρα τί ζητεῖ ἀπὸ ἡμῶν.

Καὶ ὁ Ναπολέον εὐθόπως πολὺ τὸν ποιητὴν
καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, πάλιν ἐκάλεσεν αὐτὸν
εἰς γεῦμα. Τούτου δὲ περαιωθέντος, ἀρπάζει τὸν
βραχιόνά του καὶ τὸν ὀδηγεῖ εἰς τὸν κήπον.

— Ἦλθες δι' ἀμαξίας, πάτερ μου;

Οὕτως ἐκάλει τὸν ποιητὴν.

— Ἐνοικιασμένης, ἀπεκρίθη ὁ Ducis.

— Ἐνοικιασμένης; ὦ τοῦτο δὲν ἀρμόζει εἰς
τὴν ἡλικίαν σου!

— Στρατηγέ μου, πάντοτε ἐνοικιάζον ἄμαξαν,
ὁσάκις τὰ γόνατά μου δὲν ἦσαν εἰς κατὰστασιν
νὰ μὲ φέρωσιν ὅπου ἐπεθύμουν νὰ ὑπάγω.

— Ὅχι, τὸ ἐπαναλαμβάνω· δὲν πρέπει νὰ ἐ-
νοικιάζης, ἀλλὰ νὰ ἔχῃς ἰδιόκτητον ἄμαξαν, καὶ
ἄφες εἰς ἐμὲ τὴν περὶ τούτου φροντίδα, ἄφες νὰ
πράξω ὅ,τι ἀπαιτεῖ τὸ γῆρας καὶ ἡ εὐφυΐα σου.

— Στρατηγέ, ὑπέλαβεν ὁ Ducis βλέπων τὴν
στιγμὴν ταύτην διαβαίνουσαν ὑπὲρ αὐτοῦ, πυ-
κνὴν τινὰ ὁμάδα νησιῶν· εἰσθε κυνηγός;

— Μάλιστα ἀπεκρίθη ὁ Ναπολέον, ὅστις δὲν
ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ τί ἐσήμαινεν ἡ παράδοξος
ἐρώτησις.

— Βλέπετε τὰ πετῶντα ταῦτα πτηνὰ.

(1) Ἀπὸ τοῦδε μεταφράζομεν μέρη τινὰ ἐκ τῆς
ἱστορίας τοῦ Ναπολέοντος, ὑπὸ τοῦ Αἰμυλίου Μάρ-
κου Σαιντ-Ἰλαίρ.

(σὺν τῇ 7' σελ. 34)

— Καὶ τίνα σχέσιν ἔχουσιν αὐτὰ πρὸς τὴν ὁ-
μιλίαν μας;

— Μάθετε λοιπὸν ὅτι ἕκαστον τῶν πτηνῶν ἐ-
κείνων μυρίζεται μακρόθεν τὴν πυρίτιδα καὶ τὸ δι-
κνον τοῦ κυνηγοῦ.

— Καὶ τί θέλεις νὰ εἴπῃς;

— Λέγω ὅτι ἐγὼ ὁμοιάζω αὐτὰ τὰ ἄγρια
πτηνὰ, καὶ ἔχω τὴν ὄσφρησίν των.

Καὶ μετὰ τὴν παράδοξον ταύτην ἀπάντησιν, ἐ-
κλεισε πλέον ἡ ὁμιλία, ἀλλ' ὁ Ναπολέον δὲν ἠθέ-
λησε νὰ δώσῃ βαρύτητα εἰς τὴν ἐλευθεροστομίαν
τοῦ ποιητοῦ, πιστεύων ὅτι ἦτο ποιητικὴ τις ἰδιο-
τροπία, καὶ ἠθέλησε νὰ τὸν ἐγγράψῃ ὑποψήφιον
Γερουσιαστήν. Ὁ Δικὸς ὅμως ἀπεποιήθη ἐπιμόνως
τὸν διορισμὸν τοῦτον.

Βραδύτερον δὲ συστήσας la Legion d'honneur,
ἠθέλησε διὰ τοῦ παρασήμου τούτου νὰ τιμήσῃ
πάντας τοὺς ἐνδόξους καὶ τοὺς εὐφυεῖς ἄνδρας τῆς
ἐποχῆς του. Τὸ ἀνώτερον λοιπὸν ἐπὶ τῆς σταυρο-
φορίας Συμβούλιον ὠνόμασεν ἱππότην καὶ τὸν ποιη-
τὴν, ὅστις πάλιν ἀποποιηθεὶς, ἐδικαιολόγησε τὴν
αἰτίαν εἰς τινὰ ἐπιστολὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν Λασιπέδ.
Ὁ δὲ Ναπολέον, αὐτοκράτωρ ἤδη, δὲν δ.σπηρεστή-
θη, μάλιστα εἶπε.

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ ὑποχρεωμένος, ἀφοῦ ὁ γέρον
Δικὸς δὲν δέχεται τὸν σταυρὸν· εἶναι πρωτότυπος
ἄνθρωπος!

Καὶ ἀληθῶς πάντες ἔλεγον εἰς Παρισίους.

— Ὁ γέρον Δικὸς ἐτρελλάθη.

Καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας οὐδὲ λόγος πλέον ἐρ-
ρέθη, ἀλλὰ τὸ ἀκόλουθον ἔτος, γινομένου λόγου
περὶ τῆς ἐπιμονῆς του εἰς τὴν συναναστροφὴν τῆς
κυρίας Βουφλέρ.

— Ὡ τὸν γνωρίζω ἐκ τῆς περιστάσεως ταύτης,
εἶπεν ἡ κυρία, εἶναι ὁ ἴδιος, εἶναι ἀληθῆς Ρω-
μαῖος!

— Οὐχὶ ὅμως τοῦ καιροῦ τῶν Αὐτοκρατόρων!
ὑπέλαβε τὸν λόγον ὁ πνευματωδέστατος ἱππότης
Βουφλέρ.

Μεταξὺ τῶν λοιπῶν τοῦ Ναπολέοντος ἰδιοτρο-
πιῶν, ἦτο καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ περιφέρηται ἀ-
γνώριστος εἰς τοὺς Παρισίους, ὡς ὁ ὀνομαστός
Σουλτάνος, ὃν ἀπηθανάτισεν ὁ ποιητής τῶν Χι-
λίαν Νυκτῶν. Συνωδευμένος λοιπὸν ὑπὸ τοῦ με-
γάλου Βεζύρου του Γιαφάρ, του-ἔστιν ὑπὸ τοῦ Δυ-
ρὸκ, ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπασπιστοῦ τῆς ὑπηρεσίας, ἂν ὁ
Δυρὸκ ἦτο ἀλλαχοῦ ἡσυχολιμένος, ἐξήρχετο τοῦ
Κεραμικοῦ πολλὰκις πρὶν ἢ ἡμέρα διαγελάσῃ, ὁ δὲ
συνωδευὼν αὐτὸν ὤφειλε νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὸ τίς εἰ
τῶν σκοπῶν.

Ἐνεδύετο φόρεμά τι κυανοῦν, θηλυκωμένον εἰς
τὸ στήθος, καὶ πῖλον περιφερῆ καὶ πλατύχειλον,
οὐδὲ ὁ σύντροφος ἔφερε τι δυνάμενον νὰ μαρτυρήσῃ
τὰ πρόσωπα. Ὁ δὲ Δυρὸκ ἠτοιμάζετο εὐθύς ὅτε ἔ-
βλεπε τὸν αὐτοκράτορα οὕτως εἰ ἐνδυνάμενον.

— Τί λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι, κυρία, διὰ τὸν
αὐτοκράτορα; Τὸ ἐμπόριόν σας εὐτυχεῖ; τὸ ἐργα-

ετήριον δὲν μοι φαίνεται πλουσίως ἀπηρτισμένον· ἔρχονται πολλοὶ ἀγορασταί·

Καὶ ἡ κυρία, ἀκούουσα τὴν ταπεινὴν λέξιν ἐργαστήριον, ἀγνοοῦσα δὲ ὅτι ταῦτα ἤρῳτα ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς, σχεδὸν τὸν ἐβλέπε μετὰ δριμύτην βλέμματα, καὶ ἐφέλλιζε μονοσυλλάβους ἀπαντήσεις πρὸς τὸν παράδοξον ξένον. Πολλάκις μάλιστα φοβουμένη μὴ ἦτο στασιαστής, ἐκάλεσε τὸν σύζυγον καὶ ἤρχετο ἡ ἀστυνομία νὰ διώξῃ ἐκείθεν τὸν ἐνοχλοῦντα. Ἡμέραν δὲ τινα ὁ Ναπολέων, προσφάτως στεφθεὶς αὐτοκράτωρ, εἰσῆλθεν εἰς ἐργαστήριον χρυσοχόου.

— Τί λέγουσιν εἰς Παρισίους περὶ τοῦ γελοιοποιοῦ ἐκείνου Ναπολέοντος;

Καὶ ὁ χρυσοχός, λάτρης τοῦ Ναπολέοντος θερμῶς, θαρρῶν ὅτι ἔχει ἐμπρὸς τοῦ παλαιῶν τινος ἱακωθίνου, ἀρπάζει τὸ σάρωμα καὶ ἀπειλεῖ τὸν ἀναίσχυντον ὅστις ἐτόλμησε νὰ ὁμιλήσῃ οὕτως ἀσεβῶς περὶ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐάν δὲ δὲν ἐμεσολάβει ὁ Δυρὸκ, καταπραΰνων τὸν χρυσοχόν, ἀγνοεῖται πῶς ὁ Ναπολέων ἤθελεν ἀποφύγει τὸ σάρωμα. Ὁ αὐτοκράτωρ ὁμῶς ἔλεγε πάντοτε ὅτι ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐκινδύνευσε τοσοῦτον γελοίως, ἦτον ἡ ὠραιότερα τῆς ζωῆς του καὶ ἡ εὐτυχέστερα.

Τὸ δὲ περίεργον εἶναι ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ ἐνδύμενος τὸ φόρεμα τοῦ Χαροῦν-Ἀλ-Ρασχίτ, ὡς αὐτὸς τὸ νόμιμαζεν, ἤλλαζε τὴν φυσιογνωμίαν καὶ ἐλάμβανε σχῆμα παράδοξον καὶ ἀγνώριστον.

Ἐτέραν δὲ τινα ἡμέραν — ἦτο ὑπατος τότε — περιπατῶν εἰς τὸν κήπον, ἀπήντησε τὸν γέροντα Ὀλιβιέ, μεθ' οὗ πολλάκις διελέγετο Λουδοβίκος ὁ ΙΕ'. περίστασις δι' ἣν ὁ γέρων ἐκαυχάτο. Ὁ Ναπολέων θαυμάζων πῶς ὁ ὑπέργηρος οὗτος ἠδύνατο νὰ ἐργάζεται μετὰ τοσαύτης ζωηρότητος, πλησιάζει καὶ δι' ὅρους μαλακοῦ,

— Πόσα κερδίζεις τὴν ἡμέραν; τὸν ἐρωτᾷ.

Ἐκείνην δὲ τὴν ὥραν ἔφερε τὴν συνήθη στολὴν καὶ τὰς ἐπομίδας.

Καὶ ὁ γέρων ἐγείρων τὴν κεφαλὴν, βλέπει τὸν Ναπολέοντα, δὲν τὸν γνωρίζει, καὶ ἀποκαλύπτει τὴν κεφαλὴν.

— Τεσσαράκοντα πέντε λεπτὰ τὴν ἡμέραν, συνταγματάρχᾳ.

— Ὀλίγα, ἀλλὰ διατί δὲν εἶσαι ἐνδεδυμένος ὡς οἱ λοιποί;

Οἱ κηπουροὶ τῆς Μαλμαίζων ἔφερον εἰδός τι στολῆς, φόρεμα καὶ πανταλόνια καστανοῦ χρώματος.

— Οὗτε ἐγὼ γνωρίζω διατί, ἀποκρίνεται ὁ γέροντος Ὀλιβιέ, θαρρῶς ὅμως ὅτι ὁ ἀρχικηπουρὸς κύριος Λουκάς βάλλει εἰς τόκον τὰ χρήματα τῆς γαλῆς μου, προπαρασκευάζων εἰς ἐμὲ τὴν μετὰ θάνατον ἐπικαρπίαν.

— Ἄ, ἄ, εἶπε γελῶν ὁ Ναπολέων, πιστεύεις; Λάβε λοιπὸν διακόσια φράγκα, ὡς ἐπικαρπίαν μιᾶς ἐξηκηντίας ζωῆς, εἰς τὸ ἐξῆς δὲ θέλεις λαμβάνει κατ' ἔτος τετρακόσια φράγκα καὶ πρὸς τούτοις καὶ στολὴν ὡς τῶν λοιπῶν συντρόφων σου.

— ὦ Θεέ μου! νὰ ᾔῃαι ἀλήθεια; ἐπεφώνησεν ὁ γέρων, ἔχων ἤδη εἰς χεῖρας τὸ χρυσίον· φαίνεται ὅτι εἶσθε ἀξιωματικὸς τοῦ Ἰπάτου.

— Μάλιστα, αὐτὸς ὁ ἴδιος, μὲ παρήγγειλε νὰ σοὶ τὰ δώσω.

— Ὁ ἀξιόλογος, ὁ λαμπρὸς νικητὴς τῆς Ἰταλίας! . . . ὦ πόσον ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἰδῶ πρὶν ἀποθάνω! . . . ἀλλὰ φοβοῦμαι ὅτι ποτὲ δὲν θὰ τὸν ἰδῶ, δὲν μοὶ ἔτυχε ποτε εὐκαιρία.

— Ἄ! ἴσως τὸν εἶδες χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζης. Ἡσὸ ποτε στρατιώτης;

— Ὅχι, Συνταγματάρχᾳ, διότι εἰς τὸν καιρὸν μου, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ μακαρίτου Λουδοβίκου τοῦ ΙΕ'. δὲν ἦτο πόλεμος ὡς τώρα.

— Μάλιστα καὶ ὁμῶς εἶδες βεβαίως; πολλὰ πράγματα εἰς τὴν ζωὴν σου.

— Μάλιστα, μάλιστα, εἶδα πολλάκις τὸν βασιλέα μετὰ τῆς κυρίας Δυβαρῶ. Ὁμιλοῦσαν μὲ ἐμὲ, καθὼς μὲ ὁμιλεῖτε σεῖς τώρα, ἀλλὰ σεῖς εἴσθε πολὺ νέος καὶ δὲν τοὺς ἐγνωρίσετε ὅσον ἐγώ.

— Ναί, ἀλλ' ἤκουσα πολλὰ περὶ αὐτῶν.

— Τὸ πιστεύω· ἐγὼ τώρα ἀρκοῦμαι εἰς τὴν περιποίησιν τοῦ κήπου καὶ δὲν μὲ μέλει τέσσαρα διὰ τὴν πολιτικὴν. Ἡμῖν πάντοτε μετριόφρων, καὶ δὲν ἀνεμίχθην ποτὲ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς Κυβερνήσεως.

— Πολὺ καλὰ κάμνεις· πόσοι ἤθελον τώρα νὰ εἶχον τὰ φρονήματά σου! ὑγίαινε, ἀγαθὲ μου γέρων.

— Σὰς παρακαλῶ, συνταγματάρχᾳ, νὰ προσφέρετε τοὺς προσκυνισμοὺς μου εἰς τὸν συμπολίτην τὸν Ἰπατον. Ὁμοιάζει τὴν Μεγαλειότητά του, τὸν μακαρίτην Λουδοβίκον τὸν ΙΕ'.

— Μάλιστα, μάλιστα, μὲ ὀλίγην τινὰ διαφορὰν, ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων μειδιῶν, καὶ ἠκολούθησεν ἀταράχως τὸν περίπικτόν του.

Ἀλλ' ὁ γέρων Ὀλιβιέ δὲν ἐχάρη πολὺν καιρὸν τὴν σύνταξιν, διότι μαθὼν ἐσπέραν τινὰ εἶναι ὁ Ἰπατος αὐτὸς τῷ ὀμίλῳ καὶ τῷ ἔδωκε τὸ χρυσίον, κατελήφθη ὑπὸ τοσαύτης χαρᾶς, ὥστε ἀπέθανεν ἀπόπληκτος, ἐπιφωνῶν — Θεέ μου, ἄ Θεέ μου, ἦτον αὐτός! . . .

Νύκτα τινὰ τοῦ 1804 εὐρισκόμενος ὁ Ναπολέων μόνος μετὰ τῆς Ἰωσηππίνης, ἥτις ἐκλινε πάντοτε ὑπὲρ τῆς μοναρχικῆς δυναστείας, ἀνοίγει ἓνα τόμον τῶν τραγῳδιῶν τοῦ Βολταίρου καὶ ἀπαγγέλλει μεγαλοφώνως τοὺς ἐφεξῆς λόγους τοῦ Ἀντωνίου.

« Καῖσαρ! θέλεις βασιλεύσει. Ἰδοὺ ἡ ἐπίσημος ἡμέρα καθ' ἣν ὁ μέχρι τοῦ νῦν ἄδικος λαὸς τῶν Ρωμαίων, νικηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀρετῶν σου, θέλει σὲ ἀναγνωρίσει νικητὴν αὐτοῦ προστάτην καὶ ἐκδικητὴν καὶ βασιλέα. »

Καὶ κλείσας τὸ βιβλίον,

— Αὐτοκράτωρ δημοκρατίας, τὸ ἐννοῶ, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὴν Ἰωσηππίνην, ἀλλ' οὐχὶ ποτὲ βασιλεὺς Δημοκρατίας. Δὲν βλέπεις, φιλτάτη, εἰς τίνα ἀντίθεσιν εὐρίσκονται αἱ δύο αὗται λέξεις;

Καὶ ὁ Ναπολέων ἐξεπλήρωσε μετ' ὀλίγον τὴν προφητείαν, στεφθεὶς Αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Τὸ στρατόπεδον εἰς Boulogne. Ὁ ναύτης Πομαυρὸν. ἐφεύρεσις ἀεροπλοῦτος. Ὁ Νέλσον, ἡ μάχη, ἔριδος ποιή.

Τὸ στρατόπεδον τοῦ Ναπολέοντος ἦτο εἰς Boulogne συγκεκεντρωμένον, καὶ ἡριθμεῖτο εἰς δεκαπέντε μυριάδας πεζῶν καὶ εἰς τετράκις μυρίους ἵππεϊς διηρεῖτο δὲ εἰς τέσσαρα τμήματα. Οἱ στρατιῶται ἐξησκούντο καθὼς ποτε οἱ Ῥωμαῖοι καὶ μετὰ τὸ γυμνάσιον ἐλάμβανον ἀμέσως τὴν σκαπάνην. Πολλοὶ δὲ ἐγένοντο ἐργασίαι, καὶ ὁ μὲν λιμὴν ἀνεσκάφη, κατεσκευάσθη δὲ γέφυρα, καὶ πολλοὶ ναύσταθμοι ὠκοδομήθησαν διὰ τὴν προσόρμησιν τοῦ στόλου.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ναπολέων ἐπεθεώρει ἓνα τῶν ναυστάθμων, εἶδε νεανίαν τινὰ στρατιώτην βεβηθισμένον μέχρι γόνατος εἰς τὴν ἰλὺν, ὅστις ἐκοπίαζε νὰ σώσῃ ἑαυτὸν καὶ τὴν χειράμαξάν του. Ἐδλασφῆμει δὲ καὶ κατηράτο ὅτε εἶδεν αἴρνης τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἤρχισε νὰ τραγωδῇ τὸ ἄσμα τὸ Παρισινόν,

» Σὺ ὁ προστάτης τῶν ἐρώτων δράμε εἰς βοήθειάν μου! »

— Ἄ! ἄ! κύριε τραγωδιστά! πόθεν εἶσαι; τῷ εἶπεν ὁ Ναπολέων.

— Παρισινός, Μεγαλειότατε!

— Τὸ ἐμάντευσα! Ἀνῆκεις ὧς βλέπω εἰς τὴν φρουράν μου; εἰς ποῖον σύνταγμα!

— Ἀποῦ ἐστέρθητε Αὐτοκράτωρ ὑπηρετῶ εἰς τὸ πρῶτον τῶν ἐπιλέκτων.

— Εἶναι ὀλίγον ἔαν σὲ προβιβάσω ὑπαξιωματικόν;

— Καὶ ὅμως τοῦτο δύναται νὰ τὸ κάμῃ ἡ Μεγαλειότης σας, δύναται μάλιστα νὰ μὲ προβιβάσῃ καὶ ἀξιωματικόν.

— Πιστεύεις;

— Εἰς τὴν τιμὴν μου, ναί! ὑπέλαβεν ἄτάρᾳχος καὶ σπουδαῖος ὁ στρατιώτης, ἀνυψῶν τὴν δεξιάν ἀνεστραμμένην εἰς τὸ μέτωπον εἰς δεῖγμα εὐσεβοῦς χαιρετισμοῦ.

— Μάθε λοιπὸν ὅτι ἐγὼ δὲν τὸ πιστεύω, τῷ εἶπεν εἰρωνικῶς δι' ἐλαφροῦ νεύματος ἀντιχαιρετήσας. Θὰ σὲ προβιβάσω τὸ ἐρχόμενον ἔτος λοχίαν, ἔαν δὲ ποθῇς νὰ γίνῃς ἀξιωματικὸς, δύνασαι νὰ ἀποκτήσῃς τὰς ἐπωμίδας εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης. Βερτιέ σημειώσον τὸ ὄνομα τοῦ νέου καὶ δὸς αὐτῷ πεντήκοντα φράγκα διὰ νὰ καθάρῃς τὴν λινοστολὴν του.

Ἐλεγε δὲ πολλάκις τῷ Βερτιέ.

— Ἐὰν ἡξυρῇ ὁ μονάρχης νὰ ἐκτιμῇσῃ τοὺς ἀνθρώπους προπαρσκευάζει τοὺς θριαμβοὺς του, ὅλοι αὐτοὶ χύνουν τὸ αἷμά των δι' ἐμέ.

Εἰς δὲ τὸ στρατόπεδον ἐκεῖνο ὠκοδομήθη πύργος ὑψηλὸς χρησιμεύων ὧς τηλεγράφος ἐπιτα-

γῶν πρὸς τὰ πλοῖα, καὶ κληθεῖς *Πύργος τῆς Τάξεως*, μέγας δὲ τις κατεσκευάσθη προμαχῶν ἔχων ἐξ μὲν Ὀλμου, ἐξ δὲ Ὀβουζοβόλα καὶ δώδεκα πυροβόλα τῶν 24. Οὐδέποτε κατεσκευάσθησαν Ὀλμοι μεγαλύτερας ὀκλῆς, διότι εἶχον πάχος 16» καὶ ἐγαμίζοντο διὰ φυσικῶν πυρίτιδος τεσσαράκοντα πέντε λιτρῶν, ρίπτοντες βόμβαν ἐξακοσίων λιτρῶν ἐπέκεινα τῶν 1200 τοσσίων (tosses) εἰς τὸν ἀέρα καὶ φθάνουσιν εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καὶ ἡμισείας λεύγας πρὸς τὴν θάλασσαν. Εἰς ἐκάστην δὲ ριπτομένην βόμβαν ἐδαπανῶντο 325, φράγκα καὶ οἱ μὲν Ὀλμοι Τέρατα ἐπεκλήθησαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, Γαροφαλάκια δὲ ὑπὸ τῶν ναυτῶν κατ' ἀντίθεσιν τοῦ μεγέθους, μετεδίδετο δὲ τὸ πῦρ διὰ δοράτων μήκους δώδεκα ποδῶν, ἐνῷ ὁ πυροβολιστὴς ἤναγκάζετο νὰ ἀνοίγῃ τὰ σκέλη καὶ νὰ καλύπτῃ διὰ τοῦ ὤμου τὴν ἀκοήν, μένων εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν

στιγμὰς τινὰς μετὰ τὴν ἐκपुरσοκρότησιν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἠθέλησε νὰ βαπτίσῃ τὸ πυροβολοστάσιον πυροβολήσας ἰδίαις χερσὶ ἐν τῶν ἐξ Τεράτων, ἀλλ' ἐξῆλθε τῶν ὠτων αὐτοῦ αἷμα καὶ ἐπὶ δύο ἡμέρας ἦτο πάντῃ κωφός. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπιθεωρῶν τὸ πυροβολοστάσιον, ἐπλησίωσεν εἰς τινὰς συνηγμένους ναύτας πυροβολιστὰς καὶ ἰδὼν πρωτότυπὸν τινὰ φυσιογωμίαν,

— Πῶς ὀνομάζεσαι; ῥώτησεν ἓνα τῶν ναυτῶν, τείνων τὸν δείκτην.

— Ὡς διάβολε! εἶπεν οὗτος μετὰ θάρρους, δὲν ἔχετε μνημονικόν, Μεγαλειότατε! Ἐγὼ εἰμαι ὁ Πομαυρὸν, ὁ υἱὸς τοῦ μαγείρου τῆς Ἀνατολῆς, ὅπου πρὸ πέντε χρόνων εὐρέθητε εἰς τὸ πλοῖον. Ἀνεχωρήσαμεν ὁμοῦ ἀπὸ Τουλῶνα, — ὥρϊαν πόλιν μὰ τὴν πίστιν μου! δὲν εἶναι ἀλήθεια;

— Ἄ, Ἄ, ἐγέλασεν ὁ Ναπολέων, καὶ ἐκίνει τὴν κεφαλὴν ὥσπερ ἀναπολῶν παλαιὰν τινὰ ἀνάμνησιν

— Ὑμεῖς λοιπὸν, ὑπέλαβεν ὁ ναύτης, μοι ἐδόσατε τέσσαρα τάλληρα τῶν πέντε φράγκων μίαν νύκτα καθ' ἣν ἐρρίφθην ἐγὼ εἰς τὴν θάλασσαν θέλων νὰ ψαρεύσω πεσόντα τινὰ ἄνθρωπον, διότι ἐπίστευον ὅτι ἀνῆκεν εἰς τὸ ἐπιτελεῖόν σας, ἀλλὰ δὲν ἦτο ἄνθρωπος, ὄχι! ἦτο μία ἐσφαγμένη ἀγελάς, τὴν ὁποίαν - ἐπειδὴ ἐσκοληκίασεν - ἐρρίψεν ὁ πατήρ μου εἰς τὴν θάλασσαν. Λοιπὸν τώρα, μὰ τὸν Θεόν;...

— Ἀλήθεια, ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ Ναπολέων σύρων τὴν χρυσὴν ταμβακοθήκην του τώρα σὲ γνωρίζω, ἂν καὶ ἡλλαξας ὀλίγον. Εἶσαι πάντοτε ὁ αὐτὸς ἰδιότροπος;

— Μὰ τὸν Θεόν! κατὶ πρέπει νὰ ἤμεθα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον τῶν θλίψεων, ἀλλ' ὅλος ὁ κόσμος δὲν ἡμπορεῖ νὰ ἦναι ὡς σεῖς, αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων, βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας... ὦ ναί, μὰ τὴν ἀλήθειαν!

— Ἀλήθεια, ὑπέλαβε μειδιάσας ὁ Ναπολέων. Ὑποκρίθητε, ἀνδρείε μου, ἐγὼ εἰμαι εὐχαριστημένος ἀπὸ σέ.

Καὶ ἀνοίξας τὴν ταμβακοθήκην ἐλάμβανε ταμβάκον, ἀλλ' ὁ ναύτης προχωρήσας πλησίον, ἔτει-

να τὴν πελώριον δεξιάν εἰς τὸν αὐτοκράτορα, προτάσσων τὸν ἀντίχειρα καὶ τὸν λιχανόν.

— Μὰ τὴν πίστιν μου, Μεγαλειότατε! εἶπε κύψας τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους, με τὴν ἡδεϊάν σας; ...

— Μετὰ χαρᾶς, ἀπεκρίθη ὁ Ναπολέων τείνων αὐτῷ ἀνοικτὴν τὴν ταμβακοθήκην. Ἐφθασε δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Κωνσταντῖνος, φέρων παχείς φακέλους ἀναφορῶν, καὶ ὁ Ναπολέων ἐτάσας τὰς σφραγίδας, ἔρριπτεν ἀνὰ ἓν τὰ ἔγγραφα κάτω, πλὴν τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν.

— Ἄ! ἄ! εἶπεν, ἔφθασε τέλος ἡ πολυθρόνητος ἀναφορά.

Καὶ ἰδὼν χειρόγραφόν τινα μακρὰν ὑπογραφομένην **ΙΩΝΑΣ ΦΟΥΤΑΤΩΝ**, μηχανικός,

— Εἶναι ἐκτεταμένη, ὑπέλαθεν, αὐριον πρωτὴν ἐξετάζω μετὰ πλειοτέρας ἡσυχίας.

Τὴν δὲ πρωτὴν τῆς ἐπιούσης περιεπάτει φέρων τὸ ἔνδυμα τοῦ κοιτῶνος, καὶ ἀνεγίνωσκε τὴν ἔκθεσιν. Τὴν ἀνέγνωσε καὶ ἐπανελάβε πολλὰκις τὴν ἀνάγνωσιν. Διεπραγματεύετο δὲ περὶ τῆς κινήτης δινάμεως τοῦ αἵμου ἐφηρμοσμένης εἰς πλοῖα πρὸς διάβασιν εἰς Ἀγγλίαν. Ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκθέσεως.

« Διὰ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης, Μεγαλειότατε, νικᾶται ἡ δυσκολία τῆς θαλάσσης ἥτις σὰς χωρίζει ἀπὸ τοῦς ἐχθροῦς, ὅτε μὲν τρικυμώδης, ὅτε δὲ προτάττουσα τὴν ἐναντιότητα τῶν ἀνέμων, ὁ δὲ ἐχθρὸς κλεισμένος εἰς τὴν ἀπλησίαστον νῆσον τοῦ σὰς ὑβρίζει ἀτιμωρητί. Ἐγὼ λοιπὸν δύναμαι νὰ ἐξομαλύνω τὴν δυσκολίαν ταύτην. . . Κατορθῶ πρὸς τούτοις νὰ μεταβιβάσω εἰς τὴν γῆν τοῦ ἐχθροῦ πᾶσαν τὴν στρατιάν τῆς Μεγαλειότητός σας, μῆτε τοὺς ἀνέμους τοὺς ἐναντίους, μῆτε τὰς τρικυμίας φοβούμενος. . . Καὶ ἰδοὺ τὰ μέσα μου, κτλ. »

— Ἐὰν λέγῃ ἀλήθειαν, ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, τῷ δίδω ἔν βρασίλειον, ἐὰν δὲν ἀπατάται οἱ λαοὶ μίαν ἡμέραν θὰ ἀνεγείρῳσιν αὐτῷ χρυσοῦν ἀνδριάντα.

Ταῦτα μὲν ἔλεγεν ὁ Ναπολέων, ἀναγινώσκων, καλέσας δὲ τὸν Κωνσταντῖνον,

— Φέρε με ἀμέσως τὸν Δαυὶδ τῷ εἶπε.

Καὶ φθάσας ὁ γενικὸς ἐπιμελητὴς τοῦ στρατοπέδου εὔρε τὸν Ναπολέοντα ὄρθιον εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν διασκεψῶν, ἐσταυρωμένος ἔχοντα τὰς χεῖρας καὶ ἐμβριθῶς μελετώντα τὸν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἡρτημένον πελώριον χάρτην.

— Ἄ, Δαυὶδ, ἦλθες; χαῖρε! καθῆσε πλησίον μου καὶ γράφε ὅτι σὲ ὑπαγορεύω.

» Ὑπουργέ τῶν Ἐσωτερικῶν, κύριε Σαμπινύ.

Ἀνέγων εὐθύς τὸ τοσοῦτον βραδέως ὑποβληθέν μοι σχέδιον τοῦ πολιτοῦ Φουλτῶν, διότι ἐκτελούμενον καὶ ἐπιτυχάνον θέλει ἀλλάξει τὰ πράγματα τοῦ κόσμου. Ὅπως δὲ καὶ ἂν ἔχῃ, θέλω νὰ τὸ υποβάλῃς ἀμέσως εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐπιτροπῆς, ὧν τὰ μέλη ἐκλέγεις ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Ἀκαδημίας...

Μεγάλη τις ἀλήθεια φυσικὴ παρίσταται εἰς τὴν διάνοιάν μου, ἃς ἀνεύρωσιν αὐτὴν οἱ ἐπιστήμονες τῆς Ἀκαδημίας.

Τὴν ἔκθεσιν αὐτῶν περιμένω ἀμέσως συνταχθεῖσα, ἐπιμελοῦ δὲ νὰ μὴ παρέλθῃσι πλείοτεραι τῶν ὀκτῶ ἡμερῶν, διότι ἀνυπομονῶ.

Ὁ Κύριος ἐν τούτοις διαφυλάττει σε ὑγιῆ.

Ἐκ τοῦ κατὰ τὴν **Boulongne** στρατοπέδου μου.

Τῇ 21 Ἰουλίου 1804.

Ναπολέων. »

— Τώρα, ὑπέλαθεν ὁ Αὐτοκράτωρ, ἐτοιμάσατε ἀμέσως τὸν ταχυδρόμον.

Καὶ τοῦ Δαυὶδ ἐξεληθόντος, οἱ ὑπασπισταὶ εἰσῆλθον ἵνα λάβωσι τὴν ἡμερουσίαν διαταγῆν. Ὁ δὲ Ναπολέων παρήγγειλεν ἓνα αὐτῶν νὰ γωστοποιήσῃ τῷ ναυάρχῳ Βρυῇ, ὅτι μετὰ τὸ πρόγευμα μέλλει νὰ ἐπιθεωρήσῃ πᾶσαν τὴν ὠπλισμένην παραλίαν, καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ συνοδευθῇ ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφορῶν σωματίων.

Καὶ ὁ Ναπολέων ἐπιθεωρήσας λεπτομερῶς τὴν τε κεντρικὴν Ἀποθήκην καὶ τὸν Ναύσταθμον καὶ τὸ Σχοινοπλοκεῖον, ἐπέστρεφεν εἰς τὴν ξυλίνην αὐτοῦ κατοικίαν καὶ ἡσχολήθη εἰς τὰ τοῦ γραφείου. Ἀλλὰ τρίτην ὥραν τῆς μεσημβρίας ἡκούσθη κραταιότατος πυροβολισμὸς πρὸς τὴν θάλασσαν, διότι ὁ Νέλσων, ὅστις εἶχεν ἰδῆ τὸν Ναπλέοντα συνοδευμένον ὑπὸ τοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχην τῶν ὅπλων καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς μεγάλας ζημίας ὅσας ὑπέστη πρὸ τοῦ Βρυῆ. Θάρρει δὲ τώρα ὅτι φθάνει μόνον ἡ ναυαρχίς του, τέσσαρες φρεγάται τρία βρίκια καὶ ὀκτάδες τινές, ἵνα κλείσῃ τὸν Γαλλικὸν στόλον εἰς τὸν λιμένα καὶ οὕτω συνηγμένον νὰ τὸν πυροπολήσῃ ὅθεν ἡ Ναυαρχίς ἤρχισε πρώτη τὸν πυροβολισμόν, τὰ δὲ πυροβολοσταισὶα τῆς ξηρᾶς ἀντιπυροβολοῦσι, καὶ ἡ μάχη συγκροτεῖται πεισματῶδης.

— Τὸν ἵππον μου, κύριοι! ἐφώναξεν ὁ Ναπολέων.

Καὶ σπεύδει μὲν ὁ Ράπ εἰς τὸν σταῦλον, ἀλλ' ὁ θεράπων λείπει κατὰ σύμπτωσιν καὶ ἄλλος τις συσκευάσας τὸν ἵππον τοῦ Αὐτοκράτορος, δὲν μετεχειρίσθη τὸν συνῆθη χαλινὸν καὶ ὁ ἵππος ῥίπτει τὸν Ναπολέοντα καὶ ἐπιτρέφει εἰς τὸν σταῦλον.

— Ἰπάγω πεζός! εἶπε πλήζας διὰ τῆς μάστιγος τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου.

Οἱ δὲ ὑπασπισταί, πεζεύσαντες καὶ αὐτοί, ἀκολουθοῦσι τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις ἀνυπομονεῖ νὰ παρατηρήσῃ ἐκ τοῦ πλησίον τὸν τρόπον τῆς προσβολῆς καὶ τὰ μέσα τῆς ὑπερασπίσεως. Εὐρίσκουσι μὲν μετ' ὀλίγον τὸν ναύαρχον Βρυῆ ἔχοντά τινας τῶν ἐπιτελῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ πυροβολοσταισὶα τῆς ξηρᾶς καὶ τὰ φρούρια καὶ αἱ κανονοφόροι ἐπυροβόλουν μετὰ τάχους καὶ ζωρότητος, τὸ πῦρ ἐπίσης τοῦ ἐχθρικοῦ στολισκοῦ ἐξηκολούθει ἀκατάπαυστον, τοσοῦτος δ' ἦτο ὁ θόρυβος καὶ ὁ κρότος ὥστε δὲν ἤκουε τις τὸν πλησίον του, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ βλέπῃ, διότι ὁ ἄνεμος ἐδίωκε πρὸς τὴν γῆν.

τὸν κηπὸν τῆς μάχης πυκνότατον. Καὶ ἔτρεμεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς ἐσκαπάζετο ὡς ὑπὸ παχυτάτης ἀμίχλης.

Ὁ δὲ Ναπολέων ὑπὸ τοῦ ναυάρχου καὶ τινων ἀξιωματικῶν ἀκολουθούμενος, πηδᾷ εἰς ὁλκάδα τινὰ ὀδηγουμένην ὑπὸ γενναίων ναυτῶν τῆς φρουρᾶς, κελεύει νὰ κωπηλατῶσι καὶ φθάσει εἰς τὴν γραμμὴν τῆς ὑπερσπίσεως, προσβαλλόμενος ὑπὸ σφαιρῶν πανταχόθεν διασταυρουμένων.

— Ναύαρχε, εἶπε, πρέπει νὰ παρέλθωμεν τὸν πύργον.

Ὁ δὲ Βρυῆ φοβηθεὶς τὸν κίνδυνον εἰς ὃν ἤθελε νὰ ἐκτεθῇ ὁ Αὐτοκράτωρ, παρατρεῖ εἰς μάτην τὸ ριψοκίνδυνον τῆς διαβάσεως. Ἀλλ' ὁ Ναπολέων οὐτε ἀκούει αὐτὸν καὶ βοᾷ εἰς τοὺς ναύτας.

— Ἐμπρός, σὰς λέγω, κατ' εὐθείαν γραμμὴν!

— Μεγαλειότατε! ὑπέλαβεν ὁ ναύαρχος, τί θὰ κερδήσωμεν παρερχόμενοι τὸ φρούριον; οὐδὲν ἄλλο ἢ σφαίρας!

— Ἄς ᾔναι, κύριε ναύαρχε, ἀπεκρίνατο εἰρωνικῶς ὁ Αὐτοκράτωρ, ἔχουσι καὶ αἱ σφαῖραι τὴν συμμασίαν των. Ἀλλ' ἔμπρός, αἱ σφαῖραι εἶναι μόνον ἐπισθηταὶ εἰς τοὺς φοβουμένους.

— Βεβαίῳ τὴν μεγαλειότητά σας, ὅτι ἂν, ἀντὶ νὰ παρέλθωμεν τὸν πύργον, περῶμεν ἐκ τοῦ ὅπισθεν μέρους φθάνομεν ταχύτερον.

— Ναῦται, κωπηλατεῖτε πρὸς τὸν δρόμον σας! ὑπέλαβεν ὁ Αὐτοκράτωρ.

Ὁ δὲ Βρυῆ ἂν καὶ ἦτο βέβαιος ὅτι ἐκίνει εἰς ὄργην τὸν Αὐτοκράτορα, ἔδωκεν ἐναντίον πρόσταγμα.

— Ναῦται τῆς φρουρᾶς μου! ἐκραύγασεν ὁ Ναπολέων, ἐννοήσας τὸ νεῦμα τοῦ ναυάρχου, ὑπακούσατε εἰς τὸν Αὐτοκράτορα!

— Ναῦται τῆς φρουρᾶς, σὰς τὸ ἐμποδιζῶ! ὑπέλαβεν ὁ ναύαρχος διὰ τόνου ἀληθῶς ἀξιοπρεποῦς καὶ σείων τὴν ῥάβδον τοῦ ἀξιωματός του. στραφεὶς δὲ ὑπερφάνως πρὸς τὸν Ναπολέοντα.

— Εἶμαι εἰς τὸ στοιχεῖόν μου! εἶπε· οἱ ναῦται ὑπόκεινται εἰς ἐμὲ, εἰς οὐδένα ἄλλον πρέπει νὰ ὑπακούωσι. Ναῦται τῆς φρουρᾶς, ὑπακούσατε εἰς τὸν ναύαρχόν σας!

Καὶ οἱ ναῦται μένουσι διστάζοντες εἰς τίνα νὰ ὑπακούσωσιν, ἀλλ' ὁ Βρυῆ, τοῦτο ἐννοήσας, ὑπέλαβε διὰ φωνῆς ὀργίλης.

— Κωπηλατεῖτε κατὰ τὸ πρόσταγμά μου! ἐὰν ἰδῶ ἓνα κρατοῦντα ὑψηλὰ τὸν κώπην του, θέλω διατάζει νὰ τουφεκισθῇ ὡς προδότης!

Καὶ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ ὁλκὰς διέβη ὀπισθεν τοῦ Πύργου Κρόνη, ὁ δὲ Ναπολέων, ἠναγκασμένος νὰ διαβῇ ἐκείθεν, ἔστρεψε τὰ νῶτα εἰς τὸν Ναύαρχον καὶ σταυρόνων τὰς χεῖρας εἰς τὸ στήθος, ἐβλεπε πρὸ αὐτοῦ ψελλίζων ἐν ἄσμα. Μόλις δὲ τῆς ὁλκάδος διαβάσης τὸν πύργον, ἄλλη τις παρερχομένη αὐτὸν ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους, βυθίζεται ὑπὸ τῆς βολῆς τῶν σφαιρῶν, ἐπὶ μίαν στιγμὴν μόνον ἐπιφανείσης τῆς σημαίας ὑπὲρ τὰ κύματα.

— Βλέπετε, μεγαλειότατε; ἐπεφώνησεν ὁ Βρυῆ.

Ἀλλ' ὁ Ναπολέων, ὀργισμένος διὰ τὴν ἀντίστασιν, ἐψέλλιζεν τὸ ἄσμά του καὶ δὲν ἐστρέφετο ἤδη πρὸς τὸν ναύαρχον. Καὶ μετ' ὀλίγον ἐφθασεν εἰς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ εἰπῇ οὔτε λέξιν εἰς τὸν Βρυῆ, ὅστις τῷ προσέφερε τὴν χεῖρα, ἐπήδησε δὲ εἰς τὴν ὄχθην χωρὶς τῆς βοηθείας τινός. Ἐν τούτοις ὁ πυροβολισμὸς ἐξηκολούθει, ἀλλ' ὁ Νέλσων δὲν ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν του καὶ ἀπεσύρθη τὴν νύκτα δοκιμάσας μεγίστας ζημίας. Καὶ ἠθέλησε μὲν οὗτος νὰ καλύψῃ τὴν ἀπερισκεψίαν του, γράψας ὅτι ἀπῆλθε πρὸς ἐπισκόπους, ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι ἐννοήσαντες τὴν ἀλήθειαν, ἐπήνεσαν τὴν ἀνδρείαν τῶν Γάλλων, τὸ δὲ Παρλαμέντον ὠνόμασε τὸ κίνημα τοῦ Ναυάρχου των *τόλμημα ἀξιοθρήνητον* καὶ καταφρόνησιν τῆς ζωῆς τῶν ναυτῶν.

Ὁ Ναπολέων ἀντήμειψε τοὺς διακριθέντες καὶ ἠθέλησε νὰ τοὺς ἰδῇ εἰς γενικὴν ἐπιθεώρησιν, καθ' ἣν ἐτίμησεν αὐτοὺς διὰ τῆς σταυροφορίας τῆς λεγεώνας τῆς τιμῆς.

Ἀλλὰ περίστασις τις, ἥτις ἠδύνατο νὰ φέρῃ δυσάρεστα ἀποτελέσματα, ἀποδεικνύει ὅποιαν μυστηριώδη ἠθικὴν δύναμιν εἶχεν ὁ Ναπολέων εἰς τοὺς στρατιώτας του. Τὰ διακριθέντα συντάγματα ἦσαν τὸ 30 καὶ τὸ 57 τῆς γραμμῆς καὶ τὸ 40 τοῦ ἐλαφροῦ τῶν πεζῶν συγκείμενον ἐκ νεοσυλλέκτων, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν, ἐκάλεσεν ἐκ τῶν τάξεων αὐτῶν πάντας ἀπὸ τοῦ συνταγματάρχου μέχρι τοῦ δεκανέως, καὶ ἐξέφρασεν αὐτοῖς τὴν εὐχαρίστησίν του διὰ τὴν γενναιότητα αὐτῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς μάχης.

— Κύριοι, τοῖς ἔλεγε, εἶδα τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῶν διαφορῶν κινήσεών σας· σεῖς δὲ οἱ συνταγματάρχαι ἐστὲ ὑπερήφανοι, ὅτι ὀδηγεῖτε τοιοῦτους ἀνδρείους, καὶ σεῖς οἱ στρατιῶται ἐστὲ ἐπίσης ὑπερήφανοι, ὅτι ὑπακούετε εἰς τοιοῦτους ἀρχηγούς.

Πρὸ πάντων δὲ ἐπήνεσε καὶ ἐθώπευσε τοὺς ὑπαξιωματικούς, εἰς οὓς κυρίως ὠφείλετο ἡ ἀνατροπὴ καὶ ἡ πειθαρχία τῶν νεοσυλλέκτων.

Καὶ οἱ μὲν ἐπαινεθέντες οὐδένα ἐποίησαν διὰ τοῦτο θόρυβον, ἡσυχῶς καὶ μετὰ μετριοφροσύνης ἐπιστρέψαντες εἰς τὰ καταλύματα αὐτῶν, δυστυχῶς ὅμως νεανίαι τινες, ὧν μεταξὺ ἦσαν τεχνῆται καὶ μαθηταὶ τῶν Παρισίων, διήγειρον ἔριν τινὰ δυσάρεστον. Τινες τῶν στρατιωτῶν τῶν ῥηθέντων σωμάτων ἠθέλησαν νὰ ἐορτάσωσι τὸν θρίαμβον αὐτῶν εἰς κατὰλυσιν τι, ὅπου μόνον οἱ ἐπίλεκτοι τῆς ἀρχαίας φρουρᾶς ἐσύχναζον, ἂν δὲ τοῦτο δὲν ἦτο ἀληθῶς ἀντιπειθαρχικόν, ἦτον ὅμως ἀφροσύνη, ἀλλ' οἱ ἀνδρεῖοι ἐπίλεκτοι, τοσούτον φοβεροὶ εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης, ἦσαν πάντοτε μαλακοὶ, ἐν κωπηλείῳ μάλιστα. Ἐδέχθησαν λοιπὸν φιλοφρονέστατα τοὺς νέους στρατιώτας καὶ τοὺς περιποιήθησαν ὡς ἂν εὕρισκοντο εἰς οἰκίαν αὐτῶν, καὶ ἔπιον καὶ ὠμίλουν περὶ τῶν παλαιωτέρων μαχῶν, μάλιστα δὲ περὶ τῆς κατὰ τὴν Ἰταλίαν στρατείας καὶ περὶ τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον πολέμων, διὸ ἐνθουσιασθέντες ἀπῆξιον ὀργιζόμενοι νὰ ὁμιλήσας

περὶ τοῦ στρατοπέδου τῆς Bonlogne. Ἀλλὰ μαθητὴς τις τοῦ Δαβὶδ μετὰ τῶν πινόντων ἤρχετο νὰ ψάλλῃ στροφάς τινὰς αὐτοσχεδιασθείσας· ὑπὸ τινος μαθητοῦ τῆς νομικῆς, καθ' ἃς ἐπαινουμένων τῶν νεοσυλλέκτων, οὐδὲ λόγος· περὶ τῶν ἐπιλέκτων τῆς παλαιᾶς φρουρᾶς ἐγένετο. Καὶ οὕτοι διεμκρτυρήθησαν ἤδη μεγαλορῶνως κατὰ τῆς ψδῆς, εἰς δὲ μάλιστα, ὁ Μιρλάνδ ξιφιστὴς καὶ ἐπίλεκτος· ῥωμαλέος καὶ πελώριος, ἠγάθη ὑπερφάνως καὶ συντρίψας τὸ ποτήριόν του ἐπὶ τῆς τραπέζης, εἶπε μετ' ἀταρξίας.

— Φθάνουν αἱ τοιαῦται στροφαί!... δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποφέρωμεν τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀγενεῖου στρατιώτου καὶ τῶν νεανιῶν νεοσυλλέκτων, ἡμεῖς οἱ ἀρχαῖοι ἐπίλεκτοι! Φθάνει! δὲν πρέπει νὰ ἐξκκοιλουήτε χωρὶς νὰ ἐλθωμεν εἰς τὴν δοκιμὴν.

Καὶ ἔρρε βλέμμα δριμύ πρὸς τοὺς νεοσυλλέκτους, κτυπῶν τὴν θήκην τοῦ μακροῦ ξίφους τοῦ μαρτυροῦντος· τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ξιφιστοῦ.

Ἡ ἔρις διηγέρθη γενικωτέρᾳ. Καὶ ὕβριζοντο μὲν, χωρὶς ταραχῆς ὅμως, φοβούμενοι τὴν διάδοσιν ἀξιοματικοῦ τινος τῆς ἐπιθεωρήσεως. Δὲν ἐχωρίσθησαν δὲ ἡ προκαλούμενοι εἰς μονομαχίαν· διὰ τὴν πρώην τῆς ἐπιούσης.

Καὶ τῆς ἡμέρας διαγεώσθη· ἐκκτὸν περίπου ἐπίλεκτοι ἀπῆλθον εἰς τὸ δάσος κεχωρισμένοι ἀλλήλων, καὶ εὗρον ἐτοιμούς ἤδη ἄλλους τόσους νεοσυλλέκτους, πάντας σχεδὸν ἐγκρατεῖς τῆς ξιφασκίας. Καὶ ἀνὰ εἰς ἐξήρχετο ἐκλέγων τὸν ἀντίπαλον, ἐξεδύοντο δὲ οἱ μονομάχοι καὶ ἤρχισεν ἡ πάλη κατὰ ζευγος, διαρκέσασα ἡμίσειαν ὥραν πεισματώδης καὶ φοβερά. Μόνος δὲ ὁ Μορλάνδ ἐφύενουσε πέντε νεοσυλλέκτους τοῦ 10. τῶν ἐλαφρῶν συντάγματος, καὶ ἡ αἵματοχυσία δὲν ἔπαιεν ἂν ὁ ἀντιστράτηγος Δαβούστ, ταῦτα πληροφορηθεὶς, δὲν ἔπεμψεν ἴλην τοῦ 6 τῶν Οὐσσάρων καὶ ἐτέρων τῶν θωρακοφόρων τοῦ Κέλερμυν, αἵτινες διέσκόρπισαν εἰς τὴν στιγμὴν τοὺς μονομάχους. Ἀλλὰ μεγάλη ὑπῆρξεν ἡ ζημία, θανατωθέντων δώδεκα μὲν ἐπιλέκτων, εἴκοσι δὲ καὶ ἐνὸς ἀντιπάλων, καὶ οἱ πληγωθέντες ἦσαν πλείότεροι ἀμφοτέρωθεν.

Ταῦτα μαθὼν ὁ Ναπολέων,

— Θέλω ἐπιβάλλει εἰς τοὺς ἐπιλέκτους μου τοιαύτην τιμωρίαν, εἶπεν, ἢν οὐδέποτε θέλουν λησμονήσει.

— Παρατηρῶ εὐσεβῶς εἰς τὴν Μεγαλειότητά σας, ἀπεκρίθη ὁ Δαβούστ, ὅτι εἶναι ἐπίσης ἔνοχοι καὶ οἱ τῆς παλαιᾶς φρουρᾶς καὶ οἱ τῆς νέας στρατιῶται.

— Συγχώρησόν με νὰ φρονῶ ἄλλως πως, ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων ζωνῶν, οἱ στρατιῶται τῆς φρουρᾶς μου, οἱ ἐπίλεκτοι, πρέπει νὰ φέρωνται ἄξιοι παραδείγματος πάντοτε, καὶ οὐχὶ ὡς μαθηταί. Δὲν ἔπρεπεν οἱ ἐπίλεκτοι τῆς φρουρᾶς μου νὰ πειραχθῶσι διὰ τὰς ἀθλίας στροφάς αἵτινες ἐψάλλοντο εἰς τὸ καπηλεῖον ἀπὸ νεανίαν πόλεως ἀγνοοῦντα τὰ στρατιωτικὰ ἔθιμα. Ναι, θὰ τιμω-

ρήσω αὐστηρῶς τοὺς ἐπιλέκτους μου, διότι ἐάν ἔμενον διαπνεδίζοντες εἰς τὰ καπηλεῖα τῶν στρατιῶνων τῶν, οὐδὲν ἀποτρόπαιον συνέβαιεν, ἀλλ' οἱ διοικηταὶ τῶν σωμάτων δὲν ἀγρυπνοῦσιν ἐπιτηροῦντες τὴν διαγωγὴν τῶν στρατιωτῶν! Οἱ τιμώμενοι, ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὴν φρουράν μου πρέπει νὰ ἦναι ἀνώτεροι τοιούτων μικροφιλοτιμιῶν, ἐννοεῖτε, κύριε ἀντιστράτηγε;

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ἀτόλμως, ὁ Δαβούστ παρατηρῶν τὸν αὐτοκράτορα ὠριγισμένον, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φιλικίτης δικαστοῦς ἄνδρας καὶ νὰ τοῦ· δικάσῃτε διὰ πολεμικοῦ συμβουλίου.

— Αἶ, κύριε ἀντιστράτηγε, ὑπέλαβεν ὁ Ναπολέων θυμώτης μικρὸν, οὔτε περὶ φιλικίσεως πρόκειται οὔτε περὶ πολεμικοῦ συμβουλίου, διότι ἡθεραπεῖα θὰ ἦτο χείρων τοῦ κακοῦ, ἔχω ἄλλο τι εἰς τὸν νοῦν μου. Ἐγὼ γνωρίζω τὸν στρατιώτην, καὶ ἡξείρω πῶς τὸν πονεῖ. Προσκαλέσατε εὐθὺς τὴν φρουράν μου εἰς τὰ ὅπλα καὶ φροντίσατε νὰ μὴ λείψῃ οὔτε εἰς ἐκ τῶν ἐνόχων. Ἄ! ἦ! κύριοι ἐπίλεκτοι! σεῖς ἐρέσθητε ὡς μαθηταί! ἐγὼ νὰ σὰς μάθω γνώσιν ὡς μαθητὰς, θὰ ἰδῇτε!

Καὶ μετὰ μίαν ὥραν ἡ φρουρά παρουσίαζεν ὅπλα εἰς τὸν αὐτοκράτορα, καὶ τὰ τύπανα ἐπαιζόν. Οἱ ἔνοχοι δὲ ἦσαν δέκα βήματα πρὸ τῆς γραμμῆς παρατεταγμένοι, καὶ ὁ Ναπολέων βλέψας εἰς αὐτοὺς μετὰ δριμύτητος.

— Ἡξείρω διατὶ ἐκτυπήθητε σήμερον τὴν αὐγὴν. Τριάκοντα ἄνδρες! μου ἔπεσον εἰς πάλιν ἀνείξαν ὕμῶν τε καὶ αὐτῶν. Σεῖς εἰσθε οἱ αἵτιοι!

Καὶ ἠγέρθη ἐλαφρό· τις ψιθυρισμός.

— Τί εἶναι τοῦτο; ἐκραύγασε μετὰ φοβεράς φωνῆς ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ὥσπερ τεινὼν τὴν ἀκοήν. Καὶ ὕψων ἔτι μάλλον τὴν φωνήν.

— Ναι, ἐπενέλαβε, σεῖς εἰσθε οἱ αἵτιοι! καὶ σεῖς θὰ τιμωρηθῇτε! Αὐρίον θέλω ὅλοι νὰ ἦναι μάρτυρες τῆς ποινῆς σας· καὶ τῆς μεταμελείας σας ὡς ἐλπίζω, διότι σφάζοντες μὲ ψυχρὸν αἷμα τοὺς συντρόφους σας, εἰσθε ἄξιοι τῆς δυσαρσεκειᾶς ἐμοῦ τε καὶ αὐτῶν. Συνταγματάρχαι! ὑπέλαβεν εἰτα μετὰ φωνῆς μεγάλης, διάττειν νὰ φέρωσι τὰ ὅπλα ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, διότι σήμερον οἱ ἐπίλεκτοι οὗτοι δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ μοὶ παρουσιάσωσιν ὅπλα. Ἐμπρὸς, Συνταγματάρχα, παραλλαγὴ δεξιᾶ, καὶ ἃς ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν στρατῶνα περιορισμένοι! Αὐρίον βλέπομεν τὰ λοιπά.

Καὶ ὁ Ναπολέων ὠπισθοδρόμησε, διαβαινούσης δὲ τῆς σημαίας καὶ κυψάσης πρὸ αὐτοῦ, ἐκλινεν ἀλλαχού τὴν κεφαλὴν ἀποφεύγων νὰ τὴν χαιρετήσῃ. Τοῦτο δὲ οὔτε ἐνὸς ἐπιλέκτου τὴν προσοχὴν διεφύγε καὶ πάντες ἐπληγώθησαν κατὰ καρδία.

Τὴν αὐτὴν δὲ ἐπέραν διέταξεν ὁ Ναπολέων τὴν τύπωσιν τῶν στροφῶν, αἵτινες παρήγαγον τὰ ἀπαισία συμβάντα καὶ τὴν διανομὴν αὐτῶν κατ' ὅλην τὴν πόλιν. Τὴν πρώην ὅμως τῆς ἐπιού-

ως, τῇ διαταγῇ τοῦ αὐτοκράτορος παρουσιάσθησαν εἰς αὐτὸν πάντες οἱ ἔνοχοι φέροντες ἡττημένον εἰς τὸ στήθος, ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον τῶν στροφῶν ἕκαστος.

Καὶ ἄξιον οἴκτου ἦτο ἀληθῶς τὸ θέαμα τῶν διαβκινόντων πρὸ αὐτοῦ ἐνόχων ἐπιλέκτων, μετὰ τοῦ κατηραμένου χαρτίου εἰς τὸ στήθος. Πάντες παρήλαξαν σιωπηλοὶ καὶ καταβεβλημένοι ὑπὸ τοῦ ἄλγους, καὶ ἂν τις ἐτόλμησε νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα, τοῦτο διπρμήνευεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα μίαν ἱκεσίαν.

Ὁ Ναπολέων δὲν ἠδύνατο ἀναμφιβόλως νὰ μνησικαῇ πρὸς τοὺς ἀνδρείους μακρότερον, διότι μετ' ὀλίγον εἰς τὰ στήθη, τὰ φέροντα τὸ ἐπάρατον χαρτίον, ἔμελλε νὰ προσάρτησθαι τεκμήρια ἡρωϊσμοῦ — τὸ ἄστρον τῆς λεγεώνας τῆς τιμῆς!

Καὶ πολλὴν μὲν ἡσθάνθη τὴν θλίψιν, ὅτι αἰτία ἀθλίων τινῶν στροφῶν, συνέβη ἡ τραγικὴ ἐκείνη σύγκρουσις; ἀλλ' ὑψαριστήθη μαθὼν ὅτι οἱ ἀντίπαλοι ἐφιλιώθησαν. — Ἐν μόνον θαυμάζω, εἶπε μειδιῶν εἰς τὸν Ῥάπ ἔτι δὲν ἀνεμίχθη εἰς τὴν ἔριν ὁ ἰδιότροπος ἐκεῖνος Πουμαρόλ.

Ἐσθασεν ἐν τούτοις ἡ ἔκθεσις τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας περὶ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ μηχανικοῦ Φουλτῶν. Οἱ σχολαστικοὶ κριταὶ τὴν ἀπερρίψαν ἐμμελῶς καλέσαντες φαντασιοκόπον μὲν αὐτὸν, τὸ δὲ πρᾶγμα πάντως ἀδύνατον.

— Ἀνέγνωσα λοιπὸν κακῶς, ἡ ἡπατήθην, εἶπεν ὁ Ναπολέων καὶ κυτῶν τὸ μέτωπον προσέθηκε. Καὶ ὅμως ἐνυπάρχει εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου εὐτυχὴς τις ἰδέα!... Καὶ τί ἄλλο κινεῖ τὰς ἀντλίας, δι' ὧν σβύνεται ἡ πυρκαϊά; ἢ ἡ δύναμις τοῦ ἀτμοῦ; ἔχει λοιπὸν δίκαιον ὁ Φουλτῶν διατεινόμενος ὅτι τὴν δύναμιν ταύτην δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν καὶ πρὸς ἄλλον σκοπὸν. Εἶναι λυπηρὸν! ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἦτο δι' ἐμέ. Ἰπομονή!

[ἀκολουθεῖ].

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ.

Ὅτε Λουκιανὸς ὁ Βοναπάρτης, τὴν δυσμένειαν τῆς Κυβερνήσεως ἐπισύρας, ἐγκατέλιπε τὴν Γαλλίαν, ἡμέρα πένθους ἐγένετο ἐκείνη εἰς τοὺς πολίτας, οἵτινες τοὺς πόθους αὐτῶν ἀκούοντες ἤλπιζον ἔτι ὅτι ὁ πρῶτος ὑπάτος θριαμβεύσας κατὰ τῶν τελευταίων τῆς δημοκρατίας ἐχθρῶν καὶ ἰσχυρῶς διοργανώσας τὴν βασιλείαν τῶν νόμων, ἤθελεν ἀποθέσει τὴν δικτατορίαν. Ἰπέθετον δὲ ὅτι ὁ Λουκιανὸς, ἀπόστολος ἄλλοτε ἐνθερμὸς τῶν ἀρχῶν πῆ; ἐπαναστάσεως, δὲν παρητήθη αὐτῶν ἐντελῶς καὶ ὑπέβλεπον αὐτὸν ὡς αὐστηρὴν τοῦ

πρώτου ὑπάτου σύμβουλον. Ἠπατῶντο ἄρ' αὖγε; αἱ συχναὶ διενέξεις τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ Ναπολέοντος εἶχον ἄρα ὡς ἀρχικὴν αἰτίαν τὸν νέον ὀργανισμόν τὸν ὁποῖον ὁ Ναπολέων ἤθελε νὰ δώσῃ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἢ μόνον δευτερεύοντα τοῦ πολιτικοῦ ζητήματος λόγους; Δὲν προήρχοντο ἄρα κυρίως ἐκ τῆς ἀμοιβαίας φιλοδοξίας; Ἄνευ τοῦ γάμου δὲν ὁ Λουκιανὸς συνῆψε μετὰ τῆς Κυρίας Βλασσάμπ, χήρας τραπεζίτου τινὸς Ἰουβέρθωνος καλουμένου, γάμου δὲν ὁ Ναπολέων ἀπεδοκίμασε καὶ ὅστις ἐπέφερε γενόμενος τὴν μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν ῥήξιν, ὁ Λουκιανὸς ἤθελεν ἀρνηθῇ τὴν ἀπὸ τῆς αὐτοκρατορικῆς περιουσίας μερίδα του, καὶ ἤθελε μείναι μόνος ἄστεπτος καὶ ἀγέραςτος ἐκ τῶν πέντε ἀρρένων τέκνων τοῦ Καρόλου Βοναπάρτου; Περὶ τούτων πάντων διστάζομεν νὰ ἀποκριθῶμεν.

ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ ΒΟΝΑΠΑΡΤΗΣ.

Ἄλλ' ἡ λαμπροτέρα πολιτικὴ τοῦ Λουκιανοῦ πράξις, εἶναι ἡ πρόθυμος καὶ ἀποφασιστικὴ συνδρομή ἣν παρέσχε τῷ στρατηγῷ Βοναπάρτῃ τὴν 10 Νοεμβρίου 1799 ὡς πρόεδρος τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, ἥς ἦτο μέλος, καίτοι δὲν εἶχε φθάσει ἀκόμη τὸ εἰκοστὸν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ ὁ ἀπεκτᾶτο τὸ δικαίωμα τοῦ συνεδριάζειν ἐν τῇ βουλῇ κατὰ τὸ σύνταγμα.

Τὴν συνεδρίαν δὲ ταύτην ἐπικυκλόησε ἡ τῆς Ἰππίας σύστασις.

Τῇ 23 δεκεμβρίου 1799 ὁ Λουκιανὸς διορίσθη ὑπουργὸς τῶν Ἑσωτερικῶν καὶ ἐν τῇ ὑψηλῇ ταύτῃ λειτουργίᾳ παρέμεινεν ἐπὶ δέκα μῆνας ἄριστος περὶ τῇ κυβερνᾶν ἀναδειχθεὶς καὶ πολλὰς βελτιώσεις εἰς τὴν διοίκησιν εἰσαγωγῶν. Ἀκολούθως ἐπέμεινε πρέσβυς εἰς Ἰσπανίαν, ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολὴν του, ἥτις ἐθεωρήθη ὡς ἀποτέλεσμα δυσμενείας, μετ' ἐπιδεξιότητος καὶ ἐπιτυχίας καὶ κατάρθωσε νὰ ὑποσκέλῃ ὑπὲρ τῆς Γαλλίας τὴν ἐν